

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupeného Mgr. Davidem Rašovským, advokátem, sídlem Hlinky 135/68, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. února 2019, č. j. KUKHK-36003/DS/2018/DV-4, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 4. 2020, č. j. 28 A 5/2019 – 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 16. 7. 2018 uznal správní orgán I. stupně žalobce vinným ze spáchání přestupku dle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), kterého se dopustil tím, že jako provozovatel motorového vozidla registrační značky X nezajistil, aby při jeho užití na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. Porušení pravidel silničního provozu neznámým řidičem spočívalo v překročení nejvyšší povolené rychlosti dne 27. 10. 2016, v 23:23 hod. v obci Choustníkovo Hradiště, směr Trutnov, o 11 km/h po odečtení odchylky. Správní orgán I. stupně uložil žalobci pokutu ve výši 1 500 Kč

a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Žalobcovu odvolání žalovaný zamítl a prvostupňové správní rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové. Krajský soud žalobu neshledal důvodnou a zamítl ji.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalobce nebyl po vydání výzvy k uhrazení určené částky dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu účastníkem řízení, neboť touto výzvou k zahájení žádného řízení nedošlo. Pokud tedy žalobcovu žádost o poskytnutí nezbytných informací ze dne 25. 1. 2017 (fotografií přestupkového jednání, dokladů měřicího zařízení, údajů o vlastnictví měřicího zařízení a jeho provozovateli, informace o započtených tolerančních odchylkách měření a též o sdělení, jakým způsobem byla stanovena určená částka ve výši 800 Kč) správní orgán vyhodnotil jako žádost o informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím, nezkrátil tím žalobce nijak na jeho právech. Soud nepřisvědčil ani námitce, že tak správní orgán odmítl žalobcovu součinnost při zjišťování totožnosti pachatele přestupku. Správní orgán I. stupně žalobce vyzýval, a to dokonce opakovaně, ke sdělení údajů potřebných k identifikaci řidiče vozidla a poskytnul mu k tomu dostatečně dlouhé lhůty, které k jeho žádosti též prodloužil. Žalobce však ani přes opakované výzvy totožnost skutečného řidiče nesdělil.

[4] K materiální stránce přestupku řidiče vozidla soud uvedl, že obecně se vychází z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Společenská nebezpečnost, resp. škodlivost, jednání by nebyla naplněna pouze tehdy, pokud by existovaly zcela zvláštní okolnosti případu, které by nebezpečnost jednání zásadním způsobem snižovaly pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků. V souzené věci se však jednalo o zcela standardní případ přestupkového jednání postihovaného ustanoveními zákona o silničním provozu.

[5] K námitce zániku odpovědnosti za přestupek soud poukázal na § 125e odst. 3 a § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu, ve znění účinném do 30. 6. 2017, které upravovaly mimo jiné i zánik odpovědnosti fyzické osoby za správní delikt dle § 125f zákona o silničním provozu. Odpovědnost zaniká uplynutím 4 let ode dne, kdy byl přestupek spáchán (přestupek byl spáchán dne 27. 10. 2016), odpovědnost žalobce by tedy zanikla až dne 27. 10. 2020. Zároveň byla v dané věci splněna i druhá podmínka, a to, že správní orgán zahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o odpovědnosti žalobce za zmíněný přestupek dozvěděl. K prekluzi tedy nedošlo. Ačkoliv dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v důsledku jeho přechodného ustanovení § 112 odst. 2 tato pozdější právní úprava dle soudu nevedla k výsledku, který by byl pro žalobce z hlediska zániku jeho odpovědnosti příznivější, a proto nemohla být ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod použita.

[6] K otázce vznesené námitky podjatosti v průběhu správního řízení krajský soud nejprve zrekapituloval relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že ne každá námitka podjatosti je bez dalšího způsobila zpochybnit nepodjatost rozhodujících úředních osob či vyvolat postup dle § 14 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Dále soud shrnul judikaturní závěry týkající se systémové podjatosti. O tu se však dle krajského soudu v posuzované věci nejednalo. Žalobce namítal podjatost všech

pokračování

zaměstnanců z důvodu jejich (dle jeho názoru) nesprávného a nezákonného postupu v jeho věci, a dále z důvodu výběru pokut do rozpočtu zaměstnavatele úředníků a jejich možné finanční zaangažovanosti na počtu a výši vybraných pokut. Nemůže však být bez dalšího důvodnou námitka podjatosti poukazující na nesprávný či nezákonný postup správního orgánu ve věci, pokud není mezi takovým postupem a jednáním konkrétní úřední osoby zjištěn nějaký její zájem na věci, poměr k účastníkům, apod. To v dané věci nebylo zjištěno a dokonce ani tvrzeno. Pokud mělo být důvodem podjatosti obecné tvrzení, že pokuty jsou vybírány do rozpočtu zaměstnavatele úředníků a že je možné uvažovat o jejich možné finanční zaangažovanosti na počtu a výši vybraných pokut, pak jde toliko o ničím nepodložené, spekulativní a vágní tvrzení. Žalobce neuvedl žádné konkrétnější důvody, které by zakládaly skutečné pochybnosti o tom, že všechny úřední osoby správního orgánu byly motivovány vybírat co nejvíce a co nejvyšší pokuty. Žalovaný tedy v daném případě správně vyhodnotil námitku podjatosti vznesenou žalobcem jako nedůvodnou a svým obsahem jako obstrukční, a proto se s ní vypořádal pouze v rámci meritorního rozhodnutí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[8] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem soudu, že výzvou k úhradě určené částky nedochází k zahájení správního řízení a jsou pouze fakticky zjišťovány informace o řidiči a že tedy stěžovatel není účastníkem řízení. Tak by tomu bylo v případě výzvy ke sdělení totožnosti řidiče. Naopak výzvou k úhradě určené částky stěžovatel čelil již pokutě ve výši 800 Kč. Účelem zákona je však primárně postihnout řidiče vozidla jako pachatele přestupku. Postup správního orgánu proto není legitimní a ústavně konformní. Stěžovatel tak rozporuje i závěr, že jeho podání ze dne 25. 1. 2017 nemohlo být považováno za vyjádření ve věci. I kdyby se formálně o vyjádření ve věci nejednalo, správní orgán musí přihlížet ke všemu, co se v dané věci dozví a posuzovat všechny okolnosti ve prospěch i neprospěch obviněného. Nadto pokud by stěžovatel nebyl účastníkem řízení, musel by čekat s uplatněním námitky podjatosti, kterou má uplatnit neprodleně, nejpozději do 15 dní, co se o důvodech podjatosti dozví, několik měsíců, než se jím stane. Stěžovatel nabídl správnímu orgánu součinnost při zjištění totožnosti řidiče, správní orgán ji však fakticky odmítl. Stěžovatel tedy setrvává na svém názoru, že správní orgán neučinil nezbytné kroky ke zjištění řidiče vozidla a druhou fázi řízení o přestupku provozovatele vozidla zahájil nezákonně.

[9] Stěžovatel dále nesouhlasí se závěrem soudu, že stran naplnění materiální stránky přestupku řidiče vozidla se jednalo o standardní případ. Tento závěr krajský soud nijak neodůvodnil. Správní orgán měl k dispozici řadu okolností snižujících škodlivost daného přestupku, a naplnění materiální stránky přestupku se proto měl věnovat. Je třeba mít na paměti základní principy trestního práva, kdy je třeba trestat jen tehdy, je-li to účelné a nevyhnutelné.

[10] Dále stěžovatel namítá, že u přestupku provozovatele vozidla chybí naplnění také formálních znaků, neboť z rozhodnutí správních orgánů není zjištěné, kde a kdy se stěžovatel přestupku dopustil. Tuto otázku musí soud zkoumat z úřední povinnosti, není tak na překážku, že ji stěžovatel nevznesl dříve.

[11] Soud se dle stěžovatele nevyjádřil k těžišti jeho námitky týkající se prekluze přestupku provozovatele dle § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu. Stěžovatel se snažil poukázat na logický výklad rozdělení deliktů podnikajících a nepodnikajících osob. Dlouhá promlčecí lhůta u podnikajících osob je odůvodněna vysokými vzniklými škodami a možností dosáhnout na profesionální obhajobu. U nepodnikajících subjektů důvody k prodloužení prekluzivní lhůty na 4 roky nebyly.

[12] Ve vztahu k § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky soud opomněl nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, který toto ustanovení fakticky zrušil. V současné době tak dle stěžovatele existuje řada možných výkladů ohledně prekluze přestupku, které v kasační stížnosti shrnuje.

[13] K námitce podjatosti stěžovatel namítá, že soud sice odkázal na judikaturu, se kterou stěžovatel více méně souhlasí, nijak však nereagoval na jím uváděné rozsudky v žalobě. Stěžovatel neměl důvod využívat námitku podjatosti jako obstrukční taktiku. Stěžovateli se správní orgány, které odmítaly jeho součinnost, požadovaly úhradu za nezbytné informace, nevyřizovaly stížnosti a námitky podjatosti, objektivně jeví jako podjaté. Stěžovatel doložil řadu relevantních indicií, že existuje zájem na maximalizaci výběru pokut, které jsou příjmem dané obce, těžko však může dokládat důkazy o systémové objektivní podjatosti jako třeba interní pokyny, platy a odměny jednotlivých úředních osob atd.

[14] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že se zcela ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[16] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou uplynutí prekluzivní lhůty a tedy zániku odpovědnosti za přestupek, neboť pokud by tuto námitku shledal důvodnou, pozbylo by řešení dalších otázek významu.

[18] Přestupek (dříve správní delikt) provozovatele vozidla byl spáchán dne 27. 10. 2016. Dle § 125e odst. 3 ve spojení s § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu ve znění do 30. 6. 2017 zaniká odpovědnost za jeho spáchání, jestliže o něm příslušný orgán nezačal řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán.

[19] Dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon o odpovědnosti za přestupky, který sjednotil prekluzivní dobu pro všechny přestupky (správní delikty a přestupky dle předchozí právní úpravy). V § 30 písm. a) stanovil jednotnou roční lhůtu k projednání přestupku. Dle § 31 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky: *promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku*. Dle § 32 odst. 2 téhož zákona: *promlčecí doba se přerušuje a)*

pokračování

oznámením o zahájení řízení o přestupku, b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným ... přerušением promlčecí doby počíná promlčecí doba nová. Dle § 32 odst. 3 téhož zákona: *byla-li promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání.*

[20] Dle § 112 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky: *Na přestupky a dosavadní jiné správní delikty, s výjimkou disciplinárních deliktů, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona hledí jako na přestupky podle tohoto zákona. Odpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty, s výjimkou disciplinárních deliktů, se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.*

[21] Vzhledem ke skutečnosti, že ke spáchání přestupku došlo před nabytím účinnosti zákona o odpovědnosti za přestupky, posuzoval krajský soud, zda měly správní orgány odpovědnost za přestupky posuzovat dle úpravy účinné v době spáchání přestupku či dle úpravy nové. Tak by tomu bylo, pokud by nová úprava byla pro stěžovatele příznivější. Krajský soud neshledal, že by zákon o odpovědnosti za přestupky představoval pro stěžovatele pozdější příznivější úpravu, k níž by musel přihlédnout, a to z důvodu přechodného ustanovení § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, které do 25. 2. 2020 stanovilo, že *ustanovení dosavadních zákonů o lhůtách pro projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, lhůtách pro uložení pokuty za přestupek nebo jiný správní delikt a lhůtách pro zánik odpovědnosti za přestupek nebo jiný správní delikt se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nepoužijí. Odpovědnost za přestupek a dosavadní jiný správní delikt však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*

[22] Větu první tohoto ustanovení a následně celé toto ustanovení však zrušil Ústavní soud pro jeho rozpor s ústavním pořádkem (stěžovatelem uváděným nálesem ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19 a nálesem ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20).

[23] Za takové situace je pro stěžovatele příznivější právní úpravou později účinný zákon o odpovědnosti za přestupky, který stanoví kratší prekluzivní lhůtu, než zákon o silničním provozu účinný v době spáchání přestupku (viz výše). Při posouzení otázky zániku odpovědnosti za přestupek je tak třeba vyjít z obecných ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky. Ke spáchání přestupku došlo dne 27. 10. 2016. Řízení se stěžovatelem jako provozovatelem vozidla bylo zahájeno doručením příkazu dne 15. 9. 2017. Tento úkon přerušil běh roční prekluzivní lhůty (§ 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky] a následující den počala běžet nová roční lhůta. V této lhůtě vydal dne 17. 7. 2018 správní orgán prvního stupně rozhodnutí, kterým byl stěžovatel shledán vinným, což znovu způsobilo přerušení běhu prekluzivní lhůty (§ 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky]. Roční lhůta tak začala běžet znovu. V této lhůtě pak nabylo dne 25. 2. 2019 právní moci rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2019. Zároveň se tak stalo v tříleté objektivní lhůtě od spáchání přestupku dle § 32 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupek. Je tedy zřejmé, že stěžovatelova odpovědnost za přestupek nezanikla. Ačkoliv tedy žalovaný a krajský soud vyšli z nesprávné právní úpravy, tato vada nemá vliv na výsledek řízení a zákonnost rozhodnutí, neboť jak je zřejmé z výše uvedeného, stěžovatelova odpovědnost za přestupek ani podle zákona o odpovědnosti za přestupky nezanikla (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. 8 Afs 51/2007 - 87).

[24] Stěžovatel také namítal, že krajský soud se nevypořádal s podstatou jeho námítky týkající se rozlišení lhůt pro zánik odpovědnosti za přestupek pro fyzické nepodnikající osoby a fyzické osoby podnikající a osoby právnické dle § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu účinného do 30. 6. 2017. Krajský soud však srozumitelně vysvětlil, že toto ustanovení lhůtu pro zánik odpovědnosti za přestupek fyzické nepodnikající osoby jednoznačně upravuje, polemika stěžovatele jak v žalobě, tak v kasační stížnosti, o účelu rozlišení prekluzivních lhůt je tudíž zcela nepřípadná. Zákonodárce se přiklonil k řešení jednotné promlčecí lhůty a nesouhlas stěžovatele s takovým řešením nemůže odůvodnit jiný závěr. K účelu takového řešení lze odkázat na rozsudek ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 As 308/2016 - 20. Rozhodnutí soudu tak nelze z toho důvodu považovat za nepřezkoumatelné. Nadto jak již bylo výše vysvětleno, toto ustanovení se na stěžovatelův případ neaplikovalo, neboť bylo třeba vyjít z pozdější, pro něj příznivější právní úpravy zákona o odpovědnosti za přestupky.

[25] Stěžovatel dále nesouhlasí s krajským soudem, že vydáním výzvy ke sdělení totožnosti řidiče nebo k úhradě určené částky dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu nebylo zahájeno správní řízení. Nejvyšší správní soud však považuje závěr krajského soudu za správný. K totožnému závěru ostatně dospěl již ve svých předchozích rozhodnutích (srov. např. rozhodnutí ze dne 24. 7. 2019, č. j. 6 As 78/2019 - 45, ze dne 21. 8. 2019, č. j. 2 As 272/2018 - 37, ze dne 6. 9. 2019, č. j. 5 As 341/2018 - 42 či ze dne 16. 3. 2021, č. j. 5 As 139/2020 - 37). V nich vysvětlil, že účelem výzvy dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu je zachování procesní ekonomie a možnost odložení věci ve prospěch stěžovatele v případě zaplacení určené částky (§ 125h odst. 5 zákona o silničním provozu). Skutek je detailně posuzován teprve následně v průběhu správního řízení, pokud není věc odložena. Ať již provozovatel vozidla zareaguje na výzvu dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu jakýmkoliv způsobem, není tím bez dalšího uznán vinným ze spáchání přestupku ani on ani osoba případně označená jako řidič vozidla. Je proto zcela na uvážení provozovatele vozidla, zda již na základě výzvy dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu usoudí, že spáchání přestupku při řízení vozidla, jehož je provozovatelem, je na základě specifikací okolností v předmětné výzvě (srov. § 125h odst. 4 téhož zákona) vůbec možné a případně i pravděpodobné, pročez výzvě k uhrazení určené částky v zákonné lhůtě vyhoví, nebo zda v případě vlastních subjektivních pochybností o tom, že se přestupek skutečně stal, či pochybností jiných (např. stran naplnění podmínek pro vydání výzvy vyčtených v § 125h odst. 1 téhož zákona) na výzvu nezareaguje a dá tím prostor správnímu orgánu k zahájení správního řízení o přestupku (dříve správním deliktu) provozovatele vozidla dle § 125f téhož zákona.

[26] S případnými doplňujícími informacemi týkajícími se např. umístění automatického technického prostředku užitého ke zjištění přestupkového jednání či jeho technické způsobilosti (funkčnosti) se pak může seznámit v navazujícím řízení o přestupku (dříve správním deliktu) a jejich vyžadování pro účely posouzení důvodnosti výzvy dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu tedy není namístě. Správní orgán proto nepochybil, pokud stěžovateli požadované informace nezaslal, neboť zákon mu takovou povinnost neukládá a takový postup by byl v rozporu se smyslem procedury upravené v § 125h tohoto zákona (uplatnění principu procesní ekonomie, dobrovolnost na straně provozovatele vozidla). Ve stejném smyslu je třeba podotknout, že není věcí stěžovatele, aby v reakci na doručení výzvy dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu *a priori* hájil práva řidiče, zná-li jeho totožnost, neboť ten k tomu bude mít v případě řízení o přestupku

pokračování

dostatečný prostor; to samozřejmě za předpokladu, že se provozovatel vozidla rozhodne totožnost řidiče správnímu orgánu v zákonné lhůtě sdělit.

[27] Postup stěžovatele, který v odpovědi na výzvu uvede seznam otázek, na něž požaduje odpovědět, a které přitom nejsou nezbytné pro identifikaci řidiče, není možné označit za náležitou součinnost ke zjištění řidiče. Již krajský soud správně poukázal na skutečnost, že správní orgán dal stěžovateli několikrát možnost sdělit, kdo vozidlo v inkriminovanou dobu přestupku řídil. Stěžovatel však tuto informaci správnímu orgánu neposkytl. Správní orgán proto postupoval správně, když věc řidiče odložil a zahájil správní řízení s provozovatelem vozidla, protože řidič nebyl zjištěn (srov. např. rozsudek ze dne 12. 6. 2019, č. j. 2 As 125/2018 - 46, odst. 45 a tam uvedená judikatura).

[28] Namítal-li stěžovatel již v odpovědi na výzvu dle § 125h zákona o silničním provozu možnou podjatost úředních osob, postupoval správní orgán správně, pokud tuto námitku vyřídil sdělením, že nebylo zahájeno správní řízení a námitka tak nebyla podána v souladu s § 14 správního řádu. Ostatně i krajský soud správně poukázal na skutečnost, že stěžovatelova podání nezůstala nevyřízená a bez odpovědi. Měl-li stěžovatel za to, že u úředních osob rozhodujících v jeho věci lze z nějakého důvodu pochybovat o jejich nepodjatosti, mohl tuto námitku vznést po zahájení správního řízení, což ostatně učinil. Žádným způsobem tak nebyl krácen na svých procesních právech.

[29] Stěžovatel dále namítá, že krajský soud neodůvodnil, proč stran naplnění materiální stránky považoval přestupek řidiče vozidla za standardní případ. Ani s touto námitkou se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu správně konstatoval, že v běžných případech je společenská škodlivost, a tedy materiální stránka přestupku, dána již naplněním formálních znaků přestupku (viz např. rozsudek ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 As 187/2016 - 23). Stěžovatelem v žalobě uváděné okolnosti (konkrétně míra překročení rychlosti v noci za minimálního nebo nulového provozu na přehledném úseku, bez přítomnosti osob v blízkosti vozovky atd.) nepovažoval za *zcela zvláštní okolnosti, které by nebezpečnost jednání zásadním způsobem snižovaly pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků*. S tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Ačkoliv se krajský soud nevyjádřil jednotlivě ke každé stěžovatelem uváděné okolnosti, je zřejmé, že ani jejich souhrn nepovažoval za dostatečně výjimečný, aby odůvodnil nenaplnění materiální stránky přestupku. K tomu lze odkázat také na skutečnost, že v případě ohrožovacích přestupků postačuje pouhé ohrožení zájmů chráněných zákonem, nemusí dojít k jejich porušení (viz rozsudek ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 As 237/2015 - 31). Nadto soud správně odkázal na judikaturu, z níž vyplývá, že prostor pro posouzení materiální stránky přestupku řidiče vozidla je v řízení o přestupku provozovatele vozidla omezen s ohledem na nemožnost zhodnocení jednání řidiče.

[30] K posouzení této otázky správními orgány je třeba uvést, že ačkoliv stěžovatel tvrdil, že na okolnosti vylučující naplnění materiální stránky přestupku (přehlednost úseku silnice I. třídy nedaleko konce obce, čas spáchání skutku a kvalitativní parametry vozidla a schopnosti řidiče) poukazoval v podání ze dne 15. 2. 2017, žádné takové podání se ve správním spise nenachází a ani z jiných stěžovatelových podání tyto v žalobě uvedené okolnosti neplynou. Správní orgán prvního stupně se materiální stránkou přestupku detailně zabýval na straně 9 svého rozhodnutí. Nelze tedy přisvědčit stěžovateli, že by tuto otázku zcela opomněl. Nelze mu však vytýkat, že nereagoval na argumenty, které stěžovatel ve správním řízení nevznášel.

[31] Namítá-li nyní stěžovatel nenaplnění formálních znaků přestupku provozovatele vozidla, resp. nedostatečně specifikovaný výrok rozhodnutí, jedná se o námitku, kterou nevzněl v řízení před krajským soudem, což ostatně sám připouští. Tvrdí ovšem, že touto námitkou se soud musí zabývat z úřední povinnosti bez ohledu na její opožděné uplatnění. S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Vady, ke kterým Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti, vymezuje § 109 odst. 4 s. ř. s. Jedná se o nejtěžší procesní vady, jakými jsou zmatečnost řízení, nepřezkoumatelnost či nicotnost rozhodnutí, či jiná procesní vada, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Nadto judikatura dovodila některé další důvody, pro které je třeba rozhodnutí zrušit, ačkoliv je žalobce nenamítal, případně namítal opožděně. Jedná se například o prekluzi odpovědnosti za přestupky. Naplnění formální a materiální stránky přestupku však otázkou, o které by měl soud rozhodovat bez řádně uplatněné námítky, není (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2020, čj. 10 As 156/2018 - 110). Stěžovatelova námitka je tak nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., a Nejvyšší správní soud se jí proto nezabýval.

[32] Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá, že krajský soud se nevypořádal s jím uváděnými rozsudky týkající se podjatosti úředních osob. Ani s touto námitkou Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit. Stěžovatel v žalobě odkazoval na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2012, č. j. 1 As 89/2010 - 119, čímž dokládal, že v případě systémové podjatosti je nutno posuzovat námitky se zvýšenou pozorností a v případě pochybností raději vyloučit všechny úřední osoby. Dále uvedl rozsudek ze dne 13. 2. 2015, č. j. 7 As 158/2014 - 30, z něž podle něj vyplývá, že v případě systémové podjatosti postačí pouze obecné označení úředních osob. Z těchto rozsudků dovozoval, že žalovaný se s jeho námitkou podjatosti vypořádal nedostatečně.

[33] Krajský soud se touto námitkou podrobně zabýval, shrnul relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu k otázce systémové podjatosti (mimo jiné odkázal též na stěžovatelem uváděné usnesení rozšířeného senátu) a vysvětlil, z jakých skutkových a právních důvodů se v případě žalobcovy námítky o takovou situaci nejednalo. Takové vypořádání žalobní námítky považuje Nejvyšší správní soud za zcela dostačující a přiléhavé. Úkolem soudu je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích námitek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013 - 19 či ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013 - 33). Není nutné, aby soud jmenovitě reagoval na každý odkaz na rozsudek, jímž stěžovatel podepře svoji argumentaci, je-li tato jako celek vyvrácena.

[34] K samotné podstatě námítky podjatosti týkající se procesního postupu správních orgánů se již dostatečně vyjádřil krajský soud, přičemž stěžovatel s jeho závěry nikterak nepolemizuje, pouze opakuje svoji argumentaci. Ve vztahu ke stěžovatelovým námitkám týkajícím se možné podjatosti úředních osob z toho důvodu, že příjmy z pokut jsou příjmem do obecního rozpočtu, se krajský soud ztotožnil s hodnocením žalovaného. Žalovaný se obsahem námítky dostatečně zabýval a vysvětlil, že tato skutečnost je dána právní úpravou a s vybranými příjmy nemohou obce volně disponovat, neboť nakládání s veřejnými prostředky podléhá rozpočtovým pravidlům a finanční kontrole. Není proto možné odměňovat úředníky podle kritérií, která by snižovala jejich nezávislost. Příjem z pokut v rozpočtovém plánu je odrazem zákonné úpravy, neboť obec je povinna zpracovat rozpočtový výhled. Pokud by správní orgán provedl delegaci, byl by příjem

pokračování

pokuty příjmem té obce, která by ji uložila. Pokud by byla taková námitka podjatosti akceptována, nebylo by přestupek možné vůbec projednat. Žalovaný tak vysvětlil, proč stěžovatelem tvrzená možnost podjatosti nemá reálný základ. Takové vypořádání považuje Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem za dostatečné.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[36] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. března 2022

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu